

Марк Твен

“Пригоди Тома Сойєра”

**Світ дорослих і світ
дітей у повісті**

Читання, складання сюжетного плану другого розділу повісті (с.с. 157 – 162 підручника)

Експозиція (знайомство з героями твору, часом і місцем дії)-опис містечка, яким його побачив Том суботнього ранку.

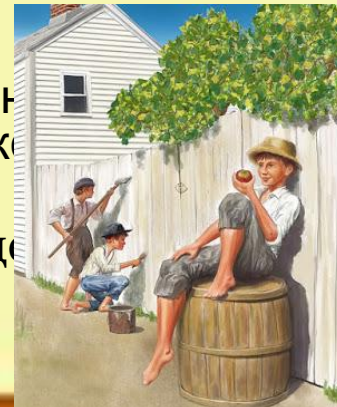
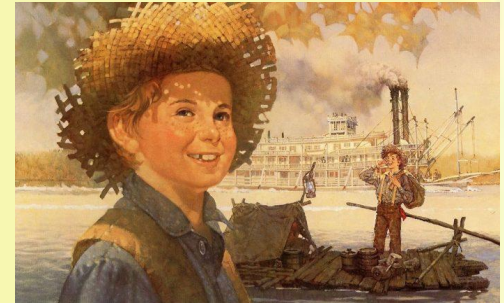
Зав'язка - ключовий момент розгортання подій. - Том вийшов на вулицю з вапном і щіткою, щоб пофарбувати паркан, як доручила тітка Поллі.

Розвиток дії - подальше розгортання подій, розкриття характерів героїв.

Зустріч з усіма хлопчиками, які проходили повз Тома, спочатку співчуваючи або кепкуючи над ним, а далі приєднувалися до черги охочих фарбувати паркан.

Кульмінація - момент найвищого напруження в розвитку дії. - Том з радістю розглядає свої коштовності-усе, чим збагатився, дозволяючи товаришам виконувати свою роботу; висновок хитруна про те, що « кожний дорослий і кожна дитина тільки тоді матиме величезне задоволення від того, чого їм жагуче хотілося , коли його важко було досягти»

Розв'язка - подія, що завершує розповідь. - Том іде доповісти тітці Поллі про виконане доручення.

Гра «Пропущені слова»

Том вийшов на вулицю з відром _____ та довгою _____. Він змріяв поглядом паркан, і _____ його в одну мить згасла в душі, а натомість у неї ввійшла _____. _____ ярдів дощатого паркана заввишки в _____ футів! Життя здалося йому _____, а існування – _____ тягарем. Зітхнувши, він умочив щітку у вапняний розчин, _____ нею по верхній дошці паркана.

Гра «Пропущені слова»

Том вийшов на вулицю з відром вапна та довгою щіткою. Він зміряв поглядом паркан, і радість його в одну мить згасла в душі, а натомість у неї ввійшла туга. Тридцять ярдів дощатого паркана заввишки в дев'ять футів! Життя здалося йому безглуздим, а існування – важким тягарем. Зітхнувши, він умочив щітку у вапняний розчин, провів нею по верхній дошці паркана.

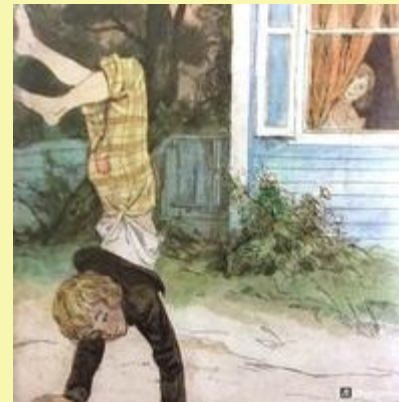

Сюжетні події розділів 1-3

У розділах 1-3 відбуваються наступні події:

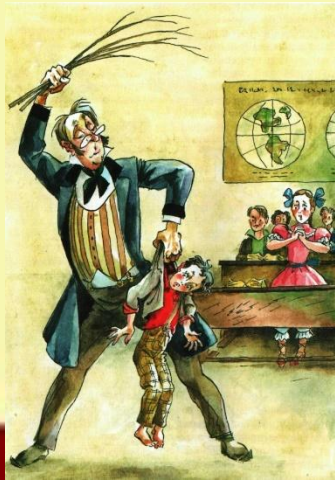
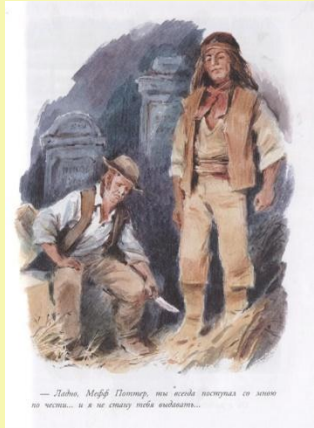
Том їсть варення, не йде до школи, б'ється з добре одягненим хлопчиком, отримує покарання – тітонька Поллі наказує йому побілувати паркан, але Том знаходить вихід і перетворюється зі “злидаря” на “багатія”.

Нагороджений найкращим яблуком, Том грає у війну з Джо Гарпером, закохується у Беккі Тетчер, яка відповідає йому взаємністю. Несправедливо ображений тіткою Поллі, Том уявляє власну смерть і гірко каяття тітоньки... - **це приклад більш-менш докладного переліку сюжетних подій**

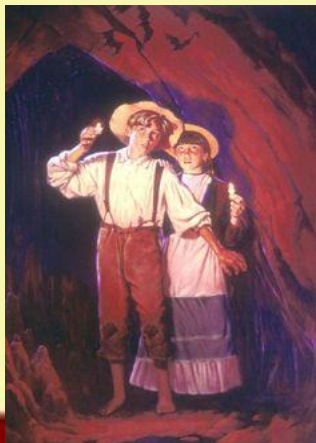
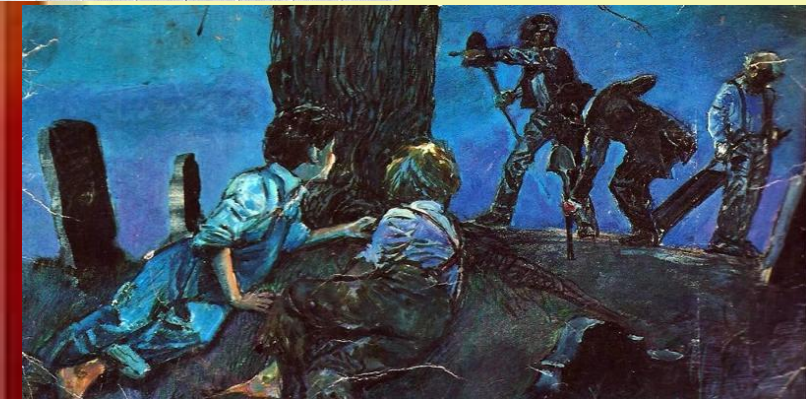
TOM SAWYER'S BAND OF ROBBERS

Найбільш значущі епізоди розділів 4-23

Том збирається у недільну школу, де міняє свої “скарби” на квітки, за допомогою яких можна отримати “Біблію”. – Жук-кусака псує священику його проповідь. – Том шукає благовидний привід, щоб не йти у школу. – Зустріч з Гекльберрі Фінном та домовленість піти вночі на цвинтар. – Знайомство з Беккі Тетчер і визнання у коханні. – Сварка закоханих. – Гра в Робіна Гуда. – Трагедія на цвинтарі. – Індіанець Джо звинувачує Мефа Поттера в убивстві лікаря Робінсона. – Клятва друзів. – Докори сумління. – Втеча на безлюдний острів. – Життя у таборі щасливих піратів. – Таємне відвідування Томом рідної домівки. – Нестерпний сум за домівкою. – Триумфальне повернення хлопців під час панахиди по ним. – Том жертвує собою заради Беккі. – Врятування Мефа Поттера. – Втеча індіанця Джо.

Діти - дорослі

- Що найбільш зацікавлює дітей у повісті Марка Твена? Як вони проводять свій вільний час?
- Що турбує дорослих – тітоньку Поллі, місіс Гарпер, шкільного учителя?
- Чому діти поводяться безвідповідально?
- Чи завжди дорослі діють передбачливо?
- У яких вчинках розкаюються хлопчики – герої повісті?
- Коли тітонька Поллі відчуває себе неправою відносно ставлення до Тома?
- Що саме у шкільній освіті того часу здається вам неприпустимим?
- Чи можна вважати стосунки дорослих та дітей у повісті протистоянням?

Ігри та випробування як шлях до формування особистості

Ображені на дорослих Том Сойєр і Джо Гарпер разом із Гекльберрі Фінном тікають на безлюдний острів, вирішивши стати піратами.

Том Сойєр і його друзі – лише діти. Вони читають пригодницькі романи, де діють розбійники і пірати, ллється кров, але пірати – це не криваві злочинці, а месники, розбійники – графи та герцоги, прикрашені дорогим одягом, діамантами й незліченими подвигами. Саме такими «розбійниками» та «піратами» уявляють себе хлопці.

Автор зображує піратські розваги Тома Сойєра та його друзів невдовзі після трагічних подій на кладовищі, підкреслюючи ще раз контраст між світом дітей і світом дорослих. Самостійно прожитий тиждень на острові Джексона дав змогу хлопцям оцінити роль свободи і дому, розкрив тісний зв'язок між дітьми та їх ріднею і дорослими Сент-Пітерсберга. Незважаючи на величезну різницю у світосприйнятті й життєвих цілях, діти і дорослі живуть в одному просторі і мають шукати шляхів порозуміння. Автор приводить читачів до висновку, що в іграх та випробуваннях відбувається формування особистості дитини, що вона не може відразу жити за законами дорослих, оскільки пізнає світ по-своєму, часто помиляючись і завдаючи болю й собі, й оточенню. Але кожен має пройти свій шлях.

Герої повісті Марка Твена – діти і дорослі

Молодший брат Тома, тихоня і ябеда Сід – це Генрі, молодший з синів Клеменсів.

Прообразом Беккі Тетчер стала Лаура Хокінс, що жила по сусідству з Семом.

Гек Фінн – точний портрет Тома Бленкеншипа, який жив у напівзруйнованій хижці на краю Ганнібала, частенько був голодний, ходив у лахмітті, іноді ночував під відкритим небом.

Сувора тітка Поллі списана з матері письменника – Олівії

Висновок

Талановитий письменник, великий фантазер і вигадник, людина веселої вдачі, Марк Твен залишився вірним пам'яті дитинства.

І повість він створив для юних читачів різних поколінь та країн. Адже “Пригоди Тома Соєра” читали й ваші батьки, тепер пригодами героїв захоплюєтеся ви, діти нового тисячоліття. Це “осяйна книга”. Бо в ній частинка того неповторного світу, де діти не завжди слухняні, полюбують бешкетувати, мріють подорожувати.

Та як у звичайному житті, не завжди є порозуміння між дорослими та дітьми. Ця книга, що написана цікаво та правдиво, - про дітей та для дітей. Але слід зауважити, що із задоволенням її перечитують і дорослі, повертаючись у своє дитинство.

Y. L. L.
Mark Twain

Домашнє завдання

**Скласти сюжетний ланцюжок твору.
За бажанням - передивитися одну з
екранізацій повісті.**

